

KRAJSKÝ ÚŘAD JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

Odbor životního prostředí
Žerotínovo náměstí 3/5, 601 82 Brno

Č. j.:
JMK 111674/2011

Sp. zn.:
S – JMK 111674/2011/OŽP/BI

Vyřizuje/linka
Mgr. Bláha/1538

Brno
16.12.2011

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí, jako věcně i místně příslušný orgán ochrany přírody a krajiny ve smyslu ustanovení § 29 odst. 1) a § 67 odst. 1) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, podle ustanovení § 171 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a ustanovení § 77a odst. 5 písm. h) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“), v souladu s ustanovením § 56 odst. 2 písm. b) a c) a na základě § 56 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny vydává toto opatření obecné povahy:

I.

Povoluje se výjimka ze zákazu škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněného živočicha bobra evropského (*Castor fiber*), konkrétně ze zákazu ničit jeho sídla a rušit jej (§ 50 odst. 1 a 2 zákona o ochraně přírody a krajiny)

- a) likvidací bobřích nor a odstraňováním bobřích hradů;
- b) odstraňováním nebo zprůtočňováním bobřích hrází.

II.

Výjimka se povoluje

- a) správcům vodních toků¹;
- b) vlastníkům nebo správcům vodních děl² uvedených v čl. III;
- c) vlastníkům nebo správcům ostatních staveb uvedených v čl. V písm. b)

(dále jen „oprávněné osoby“) v zájmu prevence závažných majetkových škod, veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu; zejména v případech, kdy bobří sídla ohrožují bezpečnost a stabilitu staveb infrastruktury, znemožňují plynulý odtok vody při povodni nebo významně omezují hospodářské využití okolních pozemků tak, že je nelze využívat v souladu s druhem pozemku a způsobem jeho využití.³

¹ § 48 zákona č. 254/2001 Sb., vodního zákona, ve znění pozdějších předpisů.

² § 55 zákona č. 254/2001 Sb., vodního zákona, ve znění pozdějších předpisů.

³ § 2 odst. 3 zákona č. 344/1992 Sb., katastrálního zákona, ve znění pozdějších předpisů, a § 8 odst. 1 písm. e) vyhlášky Českého úřadu zeměměřického a katastrálního č. 26/2007 Sb., katastrální vyhlášky, ve znění pozdějších předpisů.

III.

Výjimku lze uplatňovat na území, na němž Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí, vykonává státní správu v ochraně přírody a krajiny, kromě zvláště chráněných území včetně jejich ochranných pásem a kromě evropsky významných lokalit, kde je bobr evropský předmětem ochrany, a to na

- a) umělých kanálech a upravených vodních tocích mimo přirozené koryto;⁴
- b) rybnících a umělých vodních nádrží;
- c) ochranných hrází;
- d) zařízeních zajišťujících u vodních děl uvedených pod písm. b) a c) ochrannou nebo doplňkovou funkci (drenážní systémy, odvodnění, těsnicí prvky apod.)

IV.

Výjimku lze uplatňovat ode dne nabytí účinnosti tohoto opatření každoročně v období od 15. března do 15. dubna a od 1. srpna do 31. října.

V.

V případě bezprostředního ohrožení veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti či jiného převažujícího veřejného zájmu nebo v případě bezprostřední hrozby vzniku závažné škody na majetku

- a) neplatí časové omezení podle čl. IV;
- b) lze výjimku uplatňovat rovněž na stavbách, které nespádají pod vymezení uvedené v čl. III. písm. a) až d).

Za bezprostřední hrozbu se pro účely tohoto opatření považuje taková, jejíž následky by zjevně nastaly dříve než za 15 dnů.

VI.

Výjimku lze uplatňovat za těchto podmínek:

1. Bobří hrady mohou být odstraněny pouze v případě, že takový zásah bude nevyhnutelný v souvislosti s likvidací bobřích nor.
2. Oprávněná osoba, která hodlá provést zásah povolený touto výjimkou, to oznámí nejméně 15 dnů předem Krajskému úřadu Jihomoravského kraje, odboru životního prostředí. Tato povinnost neplatí v případě zásahů provedených podle čl. V.
3. Oznámení podle bodu 2 musí obsahovat
 - a) datum zásahu;
 - b) důvod zásahu;
 - c) přesnou lokalizaci místa zásahu s uvedením katastrálního území a se situačním zákresem do katastrální mapy;
 - d) popis prováděných opatření;

⁴ § 44 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb., vodního zákona, ve znění pozdějších předpisů.

e) fotodokumentaci místa zásahu před provedením zásahu.

4. Oprávněná osoba zašle Krajskému úřadu Jihomoravského kraje, odboru životního prostředí, oznámení o provedeném zásahu, a to do 15 dnů od jeho ukončení. Oznámení musí obsahovat sdělení, zda byl zásah proveden způsobem popsaným v oznámení dle bodu 2, případně v čem se od předpokládaného průběhu lišil. V případě zásahů podle čl. V musí oznámení obsahovat náležitosti dle bodu 3.

VII.

Pokud byly zásahy definované v čl. I povoleny dosud platným rozhodnutím Krajského úřadu Jihomoravského kraje vydaným před účinností tohoto opatření, začínají podmínky stanovené tímto opatřením platit prvním dnem po skončení platnosti příslušného rozhodnutí.

VIII.

Výjimka povolená tímto opatřením platí po dobu šesti let ode dne nabytí účinnosti tohoto opatření.

Odůvodnění

V průběhu posledních 20 let bylo na území jižní Moravy zaznamenáno plošné šíření bobra evropského, který je zvláště chráněným živočichem zařazeným v kategorii silně ohrožených druhů. V současné době bobr osídluje řeky i malé vodní toky, odvodňovací či závlahové kanály i rybníky a vodní nádrže. Tyto vodní plochy se často nacházejí v intenzivně obhospodařované zemědělské krajině, komplexech hospodářsky využívaného lesa nebo v blízkosti lidských sídel či technických zařízení. Na takových lokalitách pak dochází k nejčastějším střetům mezi zájmy vlastníků či uživatelů dotčených nemovitostí a zákonnou ochranou bobra.

Správní praxe posledních několika let zaznamenala řadu žádostí o náhradu škod způsobených bobrem evropským, které lze rozdělit na škody způsobené přímou konzumací zemědělských plodin, škody způsobené na trvalých porostech (kácením a poškozováním dřevin) a škody na nesklizených zemědělských plodinách, kdy v důsledku stavby hrází na kanálech nebo menších vodních tocích dochází k podmáčení sousedních pozemků. V posledně jmenovaném případě může docházet i k tomu, že zemědělský pozemek je nevyužitelný, pak má poškozený nárok na náhradu újmy za ztížení zemědělského hospodaření (§ 58 zákona o ochraně přírody a krajiny). Vedle toho však přibývá případů, kdy činností bobra vznikají škody, které podle současně platné legislativy nelze hradit, často jsou to však závažné škody na majetku nebo jde o přímé ohrožení veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti či jiného veřejného zájmu. Riziko vzniku těchto škod je spojeno jednak se stavbou bobřích hrází a hradů, jednak s budováním nor, zejména v hrázích rybníků či umělých vodních nádrží, případně též ochranných hrází vodních toků. Škody nebo bezpečnostní rizika mohou vznikat rovněž na přilehlých stavbách (např. dopravní infrastruktura, inženýrské sítě).

V souvislosti s výše uvedeným vývojem se množí počet žádostí o výjimku z ochranných podmínek bobra evropského. Za účelem snížení administrativní zátěže dalších potenciálních žadatelů a také s ohledem na to, že individuální správní řízení neumožňují reagovat dostatečně rychle v případě potřeby okamžitého zásahu, využil Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí (dále jen „krajský úřad“) pravomoci, kterou mu svěřila novela zákona o ochraně přírody a krajiny účinná od 1. 12. 2009, a rozhodl se výjimku povolit podle § 56 odst. 4 citovaného zákona pro individuálně nespécifikovaný okruh osob opatřením obecné povahy.

Před zpracováním návrhu opatření obecné povahy byl jeho obsah konzultován s Ministerstvem životního prostředí, vodoprávními úřady obcí s rozšířenou působností, Povodím

Moravy, s. p., coby správcem většiny vodních toků na území kraje (a tedy potenciální oprávněnou osobou) a také s odborníkem na ekologii bobra Ing. Alešem Vorlem, Ph.D. Připomínky a náměty všech těchto subjektů krajský úřad zohlednil při zpracování návrhu. Ten byl poté v souladu s ustanovením § 172 odst. 1 správního řádu projednán s dotčeným orgánem, kterým je podle ustanovení § 104 odst. 9 a § 107 odst. 2 vodního zákona krajský úřad jako úřad vodoprávní. Dotčený orgán neměl z hlediska zájmů chráněných vodním zákonem k návrhu žádné připomínky.

Návrh opatření obecné povahy ve své konečné podobě ze dne 31. 10. 2011 byl poté vyvěšen na úřední desce krajského úřadu od 7. 11. 2011 do 24. 11. 2011. Byl také rozeslán všem obcím na území Jihomoravského kraje ke zveřejnění na úředních deskách obecních úřadů. Každý, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohou být tímto opatřením obecné povahy přímo dotčeny, byl oprávněn u krajského úřadu uplatnit písemné připomínky k návrhu (§ 172 odst. 4 správního řádu). Vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem vlastnického práva k nemovitostem mohou být tímto opatřením obecné povahy přímo dotčeny, měli možnost proti návrhu ve lhůtě 30 dnů od jeho zveřejnění podat písemné odůvodněné námitky (§ 172 odst. 5 správního řádu). Lhůta pro podání námitek uplynula dne 7. 12. 2011. K dnešnímu dni nebyly krajskému úřadu doručeny žádné připomínky ani námitky k návrhu opatření obecné povahy v režimu citovaných ustanovení. Po zveřejnění návrhu nicméně krajský úřad obdržel další relevantní podněty od Ministerstva životního prostředí i od odborné veřejnosti, které následně v konečném znění návrhu zohlednil.

Prokázání převahy veřejného zájmu, v jehož prospěch je výjimka povolena, a jeho charakteristika

Při prokazování převahy veřejného zájmu nad zákonnou ochranou bobra srovnával krajský úřad škody a rizika způsobené činnostmi bobra s mírou škodlivého dopadu povolených činností na jeho populaci (příp. jiné zájmy chráněné zákonem o ochraně přírody a krajiny). Přitom byl od počátku veden myšlenkou vytvořit podmínky pro prevenci či odstranění pouze závažných škod. Tyto mohou být zapříčiněny budováním nor v hrázích rybníků a umělých vodních nádrží nebo hrází kolem vodních toků, ale také jiných staveb, jejichž funkčnost mohou nory ohrozit, a dále škody způsobené zvýšením hladiny ve vodních tocích a kanálech stavbou bobřích hrází.

Pokud jde o bobří nory v hrázích vodních děl či v ochranných hrázích vodních toků, riziko spočívá v narušení stability hráze s hrozbou následného protržení. Rozsah hrozící škody může v případě protržení hráze rybníka či umělé vodní nádrže zahrnovat vedle přímých nákladů na sanaci poškozené hráze také škodu na rybí obsádce a škody na nemovitostech pod protrženou hrází. V mezních případech může mít toto poškození charakter veřejného ohrožení, což se týká zejména velkých vodních nádrží nebo ohrázených vodních toků, kde hráze slouží k převedení extrémních průtoků. Obdobná situace může nastat také tam, kde bobří nory ovlivňují statiku staveb zejména dopravní infrastruktury (krajský úřad se v praxi setkal např. s bobří norou vyhrabanou v železničním náspu, která mohla způsobit propad kolejí). Proti takto vymezenému veřejnému zájmu stojí škodlivý zásah do přirozeného vývoje bobra, spočívající v sanaci poškozeného místa, tedy likvidaci bobřích nor. Likvidaci nor krajský úřad rozumí zásahy, které vedou k obnovení funkčnosti norou poškozené stavby, zejména zasypání nory, zhutnění nasypané zeminy, vybagrování apod., případně kombinace těchto opatření s dalšími technickými prvky, např. stabilizací tělesa hráze ocelovými štěty, lomovým kamenem nebo vložením pletiva pod povrch terénu. Z důvodu ochrany druhu i z důvodů etických bylo přitom stanoveno období, kdy lze zásah provést tak, aby nebyla postižena rodina s malými mláďaty a přezimující jedinci. Pouze v případě bezprostředního ohrožení veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti, jiného veřejného zájmu či bezprostřední hrozby vzniku závažné škody na majetku lze zásah provést ihned. Na druhé straně vzal krajský úřad v úvahu početnost populace bobra na jižní Moravě, čítající v současnosti stovky

jedinců, její narůstající trend a adaptabilitu bobra na život v různých typech prostředí včetně kulturní krajiny. Vodní díla a regulované části vodních toků, kde výjimka platí, zaujímají pouze malou část z celkového množství biotopů, které tento druh na území Jihomoravského kraje osídluje. Předpokládaná četnost likvidace nor podle tohoto opatření proto může postihnout jen malé procento populace, zároveň jen určitá část těchto zásahů bude znamenat přímé ohrožení bobrů, protože většina bude prováděna v době, kdy se postižení jedinci budou moci přesunout. Toto riziko lze dále snížit pravidelnými kontrolami potenciálně ohrožených vodních děl a včasnými preventivními zásahy. Krajský úřad má proto za prokázané, že likvidace bobřích nor za podmínek stanovených tímto opatřením zcela naplňuje podmínku převahy jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody.

Druhým typem povoleného zásahu je odstranění bobřích hrází. V tomto případě se rozsah škod odvíjí od typu vodního toku, především jeho spádu, na němž závisí délka vzduť vody, konfiguraci terénu, způsobu využití dotčených pozemků či nemovitostí a také na tom, zda se jedná o tok ohrázený. Ze současné praxe vyplývá, že nejčastěji dochází k omezení (někdy i znemožnění) zemědělského či lesnického hospodaření převážně kvůli následnému zvýšení hladiny podzemní vody v sousedství přehrazeného toku. Pokud je vzniklá škoda svým rozsahem závažná, lze bobří hráz v souladu s podmínkami tohoto opatření obecné povahy odstranit. Dále jsou známy případy, kdy vzduť způsobené bobří hrází dosahuje až do zastavěné části obce, kde může ohrozit i stavby, technická zařízení či prvky infrastruktury a jejich funkčnost. Toto riziko se týká zejména čistíren odpadních vod nebo veřejné kanalizace, kde nadržení vody v místě vyústění může zásadně ovlivnit funkci těchto zařízení. Zvýšení vodní hladiny v toku může dále ztížit nebo znemožnit jeho pravidelnou údržbu, která je důležitá pro zachování jeho průtočnosti. Významnou překážkou v toku je koneckonců i bobří hráz samotná - může zhoršit průtokové poměry v případě povodní a obdobně může výrazně omezit funkci umělých kanálů. Pokud by v důsledku těchto okolností bylo ohroženo veřejné zdraví, veřejná bezpečnost nebo by mohla vzniknout závažná majetková škoda, může oprávněná osoba v souladu s podmínkami tohoto opatření obecné povahy bobří hráz odstranit. Takto popsany veřejný zájem je konfrontován se zásahem, který lze na lokální úrovni kvalifikovat jako škodlivý ve vztahu k přirozenému vývoji bobra. Podobně jako v případě bobřích nor (viz výše) lze však předpokládat, že počet skutečně realizovaných zásahů bude nízký a může tedy postihnout jen malé procento populace bobra evropského, zároveň nepředstavuje přímé ohrožení konkrétních jedinců. Podle pilotní studie „Omezování stavební aktivity bobra evropského“ zpracované pro potřeby Jihomoravského kraje Lenkou Hamšíkovou a Alešem Vorlem v listopadu 2011, vyplynulo, že na sledované lokalitě (průsakový kanál dolní nádrže VD Nové Mlýny) mělo opakované bourání bobřích hrází v průběhu roku 2011 pozitivní efekt v tom směru, že bobří zde usídlení sice lokalitu neopustili, avšak frekvence stavby nových hrází se snížila. Podařilo se tak udržet hladinu kanálu na potřebné úrovni a snížit zamokření přilehlých zemědělských pozemků. Lze proto předpokládat, že tento typ povolených zásahů umožní i v budoucnu předcházet škodám a ohrožení bezpečnosti, aniž by měl za následek snížení početnosti bobřích populací v daném místě.

Vzhledem k charakteru zásahů povolených tímto opatřením nebudou tyto zásahy v naprosté většině případů představovat činnost, která by mohla poškodit nebo zničit významný krajinný prvek (vodní tok či rybník) nebo ohrozit jeho ekologicko-stabilizační funkci. Pokud jde o jiné zájmy chráněné zákonem o ochraně přírody a krajiny, nejsou ze správné praxe zdejšího správního orgánu známy žádné, které by v souvislosti s realizací tohoto opatření obecné povahy mohly být dotčeny.

Ze shora uvedeného vyplývá, že veřejný zájem, v jehož prospěch je tato výjimka povolena, zahrnuje především aktivity směřující k prevenci závažných škod podle § 56 odst. 2 písm. b) a

v zájmu veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo z jiných naléhavých důvodů veřejného zájmu podle § 56 odst. 2 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny.

Neexistence jiného uspokojivého řešení

Pro obnovení průtočnosti toku a snížení vodní hladiny nad bobří hrází existuje k odstranění bobří hráze pouze varianta spočívající v drenáži hráze, která má o něco dlouhodobější efekt, je nicméně technicky podstatně náročnější (hráz je nutno rozebrat a po drenáži znovu postavit), při správném provedení nedovoluje pokles hladiny na původní úroveň a nezajišťuje průtočnost koryta v případě zvýšených průtoků. Toto řešení je tak využitelné pouze ve specifických případech (například u toků s větším spádem nebo tehdy, je-li nutné po delší dobu udržet alespoň minimální průtok). Z těchto důvodů a také proto, že podle názoru krajského úřadu se obě možná řešení z hlediska škodlivosti zásahu do přirozeného vývoje bobra nijak podstatně neliší (zásadní dopad na životní podmínky bobra – snížení hladiny – je v obou případech totožný), se krajský úřad rozhodl ponechat volbu mezi těmito zásahy na uvážení oprávněné osoby.

Poškození hrází vodních děl bobřími norami je spojeno se snížením stability a tím i ohrožením funkčnosti vodního díla a v řadě případů i s rizikem určité míry veřejného ohrožení. V tomto případě nelze sjednat nápravu jiným způsobem než uvedením poškozeného díla do původního stavu, tedy sanací poškozeného místa.

Obecně lze říci, že činnost bobra mění stav a technické parametry vodních toků. Dopady této činnosti mohou být v některých případech pozitivní (revitalizace prostředí), ale zejména v případě vodních děl a některých částí technicky upravených toků je takové působení nežádoucí a vede ke vzniku škod. Je-li to pak u tohoto typu toků a vodních děl v zájmu předcházení závažným škodám či prevenci jakéhokoli druhu veřejného ohrožení, lze dosáhnout uspokojivého výsledku zase jen technickým zásahem uvádějícím předmětný tok či dílo do původního stavu. V této souvislosti krajský úřad zohlednil zákonnou ochranu bobra i ochranu jeho biotopu a povolil uvedené zásahy pouze na vodních dílech, upravených vodních tocích a umělých kanálech, v případech akutního ohrožení pak rovněž na ostatních stavbách, ovšem jen tehdy, nenacházejí-li se tyto stavby na území, které je z působnosti výjimky vyňato (viz dále) – zde půjde zejména o stavby dopravní infrastruktury, inženýrské sítě apod. Pokud jde o omezení na regulované vodní toky, vychází krajský úřad z úvahy, že na vodních tocích v neregulovaném korytě, na tocích revitalizovaných (obě tyto kategorie spadají pod zákonné vymezení „přirozeného koryta“ v ustanovení § 44 odst. 2 vodního zákona) nebo např. na slepých ramenech řek bobří sídla zpravidla nepůsobí vážnější škody ani neohrožují veřejný zájem v takové intenzitě, jak k tomu dochází u toků regulovaných. Pokud by přesto takový případ nastal, bude nutno jej řešit (podobně jako u ostatních situací, na něž toto opatření nedopadá) individuálním rozhodnutím o výjimce.

Udržení populace bobra evropského v příznivém stavu

Při vymezení rozsahu činností stanovených tímto opatřením krajský úřad s ohledem na závazky vyplývající ze směrnice o stanovištích⁵ předem vyloučil jakoukoli možnost přímé regulace početních stavů bobra, tedy jeho odchyt nebo usmrcování. Krajský úřad zastává názor, že výjimku pro usmrcování bobrů lze udělit pouze individuálně v odůvodněných případech, avšak v rámci opatření obecné povahy, které platí na území celého kraje, by jeho účinek daleko přesáhl rámec ochrany bobra tak, jak je zamýšlena a stanovena platnou legislativou, nehledě k tomu, že stanovení omezujících podmínek se v tomto ohledu jeví jako značně problematické. Zásahy povolené tímto opatřením je pochopitelně nutno provádět tak, aby bobří nebyli, a to ani

⁵ Čl. 12 směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

neúmyslně, usmrcování nebo zraňování (například zasypáním živých jedinců uvnitř nory při její likvidaci).

S uvedeným pojetím koresponduje i omezení použitelnosti výjimky na ta období v roce, která jsou pro bobry nejméně citlivá, s vyloučením doby zimování a rozmnožování, přičemž porušení tohoto pravidla se připouští pouze ve specifických případech, jakými jsou naléhavé ohrožení veřejného zájmu či bezprostředně hrozící škoda. Bezprostřední hrozbu (ať jde o ohrožení veřejného zájmu či hrozící škodu) přitom krajský úřad vymezuje tak, že jde o hrozbu, jejíž následky by zjevně nastaly dříve než za 15 dnů. Toto vymezení vychází z úvahy, že v období určeném pro uplatňování výjimky (viz čl. IV výrokové části opatření) budou takové zásahy přípustné jen v situacích, kdy následky hrozby nastanou dříve, než by bylo možno provedení zásahu řádným způsobem oznámit krajskému úřadu v souladu s článkem VI., bodem 2. Ve zbývajících částech roku pak krajský úřad omezil uplatňování výjimky pouze na případy tohoto charakteru, za jaké lze považovat např. porušení hráze vodní nádrže, kde bezprostředně hrozí její protržení, porušení ochranné hráze vodního toku v případě akutně hrozící povodně, ohrožení stability a funkčnosti dopravní stavby (a tím i bezpečnosti cestujících), zaplavení funkčních nádrží čistírny odpadních vod apod. Takovéto případy by ovšem za předpokladu řádné správy majetku a zejména řádného využívání možnosti uplatnit výjimku v době k tomu určené (v jarním a podzimním období roku) měly být zcela výjimečné.

Krajský úřad se v tomto ohledu řídil snahou nepřipustit přímé usmrcování bobrů, nevylučuje však, že povolené zásahy mohou lokálně ovlivnit hustotu bobřího osídlení nebo přinutit bobry k přesídlení. Podmínky vydávaného opatření obecné povahy (zejména časové a územní omezení, viz níže) jsou v každém případě stanoveny tak, aby postižení populace bobrů v Jihomoravském kraji bylo sníženo na nejmenší možnou míru a aby byla zároveň zachována i nezbytná míra jejich ochrany.

Rozsah činností, které jsou předmětem tohoto opatření, byl stanoven tak, aby povolené zásahy přinesly co největší efekt při současné minimalizaci úrovně škodlivého dopadu na populaci bobra. Na základě dosavadních zkušeností ze správní praxe byly vymezeny situace, k nimž nejčastěji dochází, a typy zásahů, kterými lze efektivně dosáhnout nápravy. Výčet povolených zásahů proto nepokrývá situace, kterým lze předejít účinnou prevencí nebo které se naopak neobejdou bez invazivních zásahů spojených s odchycem nebo usmrcováním bobra.

Do blíže neurčeného okruhu osob (§ 56 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny), které budou moci výjimku uplatňovat, zahrnul krajský úřad pouze osoby, které vlastní dotčená vodní díla či stavby nebo je spravují, případně jsou pověřeny správou dotčených vodních toků. Tyto osoby mají totiž právo (a odpovídající povinnost) provádět jejich údržbu, opravy a zásahy směřující k udržování jejich řádného stavu a funkčnosti.

Výjimka je udělována pro tu část území Jihomoravského kraje, na němž krajský úřad vykonává státní správu jako orgán ochrany přírody ve smyslu zákona o ochraně přírody a krajiny. Jde tedy o celé území kraje kromě velkoplošných a uvnitř nich ležících maloplošných zvláště chráněných území, popř. maloplošných zvláště chráněných území spadajících do kategorie národních (zde jsou příslušné správy chráněných krajinných oblastí), a kromě vojenských újezdů, kde výkon státní správy přísluší újezdním úřadům. Z území, pro které je výjimka udělována, byla vyjmuta maloplošná zvláště chráněná území, na nichž krajský úřad vykonává státní správu v ochraně přírody a krajiny, včetně ochranných pásem těchto území. Výjimka povolená tímto opatřením rovněž neplatí v evropsky významných lokalitách (EVL), v nichž je bobr evropský předmětem ochrany (na území Jihomoravského kraje jde o EVL CZ0624068 Strážnická Morava, CZ0624099 Niva Dyje a CZ0624119 Soutok-Podluží). Krajský úřad přitom vychází z úvahy, že ve

zvláště chráněných územích a evropsky významných lokalitách by měly být zájmy ochrany přírody, resp. konkrétního druhu, chráněny přísněji, a to i s ohledem na povinnost udržet populaci bobra evropského v příznivém stavu z hlediska ochrany. V uvedených lokalitách je tak zajištěno zachování dostatečně početné populace bobra a případné individuální žádosti o výjimku (které zde nejsou vyloučeny) může krajský úřad posuzovat vždy s ohledem na specifické podmínky konkrétní lokality, a to včetně početnosti a stability místní populace. Pokud jde o ostatní evropsky významné lokality, které z působnosti tohoto opatření vyňaty nejsou, krajský úřad konstatuje, že povolenými zásahy do bobřích sídel by předměty ochrany v těchto lokalitách neměly být významně negativně ovlivněny (krajský úřad se naopak v praxi setkal se situacemi, kdy bylo nutno bobří sídla odstranit právě pro jejich nepříznivý dopad na předměty ochrany v některých EVL).

Vzhledem k charakteru opatření obecné povahy, které stojí na pomezí individuálního rozhodnutí a obecně závazného právního předpisu, krajský úřad původně zvažoval jeho účinnost ponechat bez časového omezení. Z důvodu předběžné opatrnosti se však nakonec rozhodl platnost výjimky časově omezit, a to na šest let (tedy dobu dvojnásobnou oproti obvyklé platnosti individuálních rozhodnutí). Krajský úřad hodlá uplatňování výjimky povolené tímto opatřením průběžně vyhodnocovat, a pakliže by se okolnosti významně pro povolení výjimky podstatně změnily, přistoupí ke změně či případnému zrušení tohoto opatření i před uplynutím stanovené doby platnosti. Jedním z prostředků kontroly uplatňování výjimky a její efektivity je evidence provedených zásahů. Podmínkou uplatňování výjimky je proto rovněž povinnost krajskému úřadu oznámit zamýšlený zásah (s náležitostmi vyjmenovanými v článku VI. výrokové části opatření) a po jeho provedení krajský úřad informovat, zda byl zásah proveden v souladu s popisem v oznámení nebo (například z důvodu nepředvídaných komplikací) proběhl jinak. U zásahů v případech akutního ohrožení, které by nebylo možné včas oznámit předem nebo které budou prováděny i mimo období stanovené v čl. IV, jsou u následného oznámení požadovány náležitosti, které by jinak mělo oznámení předběžné. Takto získané informace budou sloužit zejména k vyhodnocení reakce bobrů na provedené zásahy, tedy jejich setrvání na lokalitě, obnovy hráze či nory a jejich novou lokalizaci. Současně budou podkladem pro zprávu Evropské komisi o uplatňování výjimek ze zákazů u evropsky významných druhů, kterou orgány ochrany přírody zpracovávají na základě směrnice o stanovištích.⁶

Pokud jde o návaznost tohoto opatření na výjimky udělené před jeho účinností v konkrétních případech, na které by toto opatření dopadalo, platí, že oprávněné osoby, jimž byly výjimky takto povoleny, se řídí podmínkami stanovenými v příslušných rozhodnutích až do doby, kdy podle těchto rozhodnutí skončí platnost udělených výjimek. Poté budou pro oprávněné osoby (žadatele v předchozích správních řízeních), které hodlají výjimku uplatňovat i nadále, platit stejně jako pro ostatní subjekty podmínky stanovené tímto opatřením. Důvodem je zejména to, aby se podmínky stanovené v předchozích rozhodnutích neměnily v průběhu jejich platnosti a nebylo tak zasaženo do nabytých práv oprávněných osob.

Pro ostatní případy výjimek ze zákazů u bobra evropského, na které se toto opatření obecné povahy nevztahuje, budou i nadále vydávána samostatná rozhodnutí na základě žádosti.

⁶ Čl. 16 odst. 2 směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Poučení o opravných prostředcích

Proti tomuto opatření podle § 173 odst. 2 správního řádu nelze podat opravný prostředek. Jeho soulad s právními předpisy lze podle ustanovení § 174 odst. 2 správního řádu posoudit v přezkumném řízení, které může být zahájeno nejpozději do tří let od účinnosti opatření.

Ing. Bc. Anna Hubáčková, v. r.
vedoucí odboru životního prostředí

Za správnost vyhotovení: Mgr. Jan Bláha

IČ
708 88 337

DIČ
CZ70888337

Telefon
541 651 111

Fax
541 651 209

E-mail
blaha.jan@kr-jihomoravsky.cz

Internet
www.kr-jihomoravsky.cz